

Наталія ЧАБАН,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовної освіти
Херсонського державного університету
(Україна, Херсон) dsiania@mail.ru

РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КУЛЬТУРОЛОГІВ

Статтю присвячено проблемі реалізації міжпредметних зв'язків на заняттях з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для культурологічних спеціальностей. Обґрунтовано сприятливі можливості для реалізації міжпредметних зв'язків курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та фахових культурологічних дисциплін. Розкрито методичні особливості використання текстового матеріалу з фахових культурологічних дисциплін для складання навчальних текстів з української мови (за професійним спрямуванням). Описано завдання з аналізу студентами культурологічних текстів за мовними рівнями та завдання з фрагментами обробки культурологічного матеріалу аналогічно до окремих видів професійної праці культуролога. Охарактеризовано методику виконання цих завдань у процесі практичної та самостійної роботи студентів з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Ключові слова: українська мовна підготовка майбутніх культурологів, фахові культурологічні дисципліни, міжпредметні зв'язки, фахові тексти з української мови, новий аналіз культурологічних текстів, завдання для практичної та самостійної роботи студентів.

Лит. 16.

Natalia CHABAN,
Ph.D in pedagogical sciences,
Associate Professor of Department of Language Education,
Kherson State University
(Ukraine, Kherson) dsiania@mail.ru

REALIZATION OF INTERSUBJECT COMMUNICATIONS IN THE PROCESS OF UKRAINIAN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE CULTUROLOGISTS

The article is devoted to the problem of realization of intersubject communications on lessons of the discipline «Ukrainian language (of professional orientation)». Opportunities for realization of intersubject communications of a course «the Ukrainian language (of professional orientation)» and professional culturological disciplines are proved. Methodical features of use of text material of culturological professional disciplines for the preparation of educational texts on the Ukrainian language (of professional orientation) are disclosed. Tasks to analyze by students of culturologic texts in linguistic levels and tasks with fragments of processing of culturological material similar to certain kinds of professional work culturologist are described. The technique of performing these tasks in the process of practical and independent work of students on the course «Ukrainian language (of professional orientation)» is described.

Key words: the training of future culturologists on in the Ukrainian language, professional culturological disciplines, intersubject communications, professional texts in the Ukrainian language, tasks for the practical and independent work of students.

Ref. 16.

РЕАЛИЗАЦИЯ МЕЖПРЕДМЕТНЫХ СВЯЗЕЙ В ПРОЦЕССЕ УКРАИНСКОЙ ЯЗЫКОВОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ КУЛЬТУРОЛОГОВ

Статья посвящена проблеме реализации межпредметных связей на занятиях курса «Украинский язык (профессиональной направленности)» для культурологических специальностей. Обсуждены благоприятные возможности для реализации межпредметных связей курса «Украинский язык (профессиональной направленности)» и профессиональных культурологических дисциплин. Раскрыты методические особенности использования текстового материала по профессиональным культурологическим дисциплинам для составления учебных текстов по украинскому языку (профессиональной направленности). Описаны задания по анализу студентами культурологических текстов по языковому уровню и задания с фрагментами обработки культурологического материала аналогично отдельным видам профессионального труда культуролога. Охарактеризована методика выполнения этих заданий в процессе практической и самостоятельной работы студентов по курсу «Украинский язык (профессиональной направленности)».

Ключевые слова: украинская языковая подготовка будущих культурологов, профессиональные культурологические дисциплины, межпредметные связи, профессиональные тексты по украинскому языку, языковой анализ культурологических текстов, задания для практической и самостоятельной работы студентов.

Лит. 16.

Постановка проблеми. Актуальність наукової статті обумовлюється тим, що реалізація комунікативних виробничих функцій є однією з основоположних складових змісту професійної праці сучасного культуролога. Невипадково в освітньо-професійній підготовці бакалавра культурології серед завдань формування фахової компетентності виділено набуття навичок фахової комунікації рідною та англійською мовами, а також уміння усного й письмового використання культурологічної термінології у процесі виконання функціональних обов'язків [10].

У системі вищої освіти значна увага приділяється українській мовній підготовці студентів культурологічних спеціальностей. Відповідно до типової програми курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» упродовж другого та третього років навчання майбутніх культурологів передбачено засвоєння й практичне оволодіння нормами сучасної української літературної мови; методами використання різних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів; прийомами висловлювання думок для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; уміннями сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів; складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби репрезентації їх специфіки; послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури [12, 14–16].

Аналіз досліджень. Педагогічною теорією і практикою накопичено певний позитивний досвід української мовної підготовки студентів-культурологів у вишах. Аналіз підручників і посібників з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» дає підстави для таких тверджень:

- питому вагу складають видання загального характеру, призначені для навчання студентів усіх вишівських спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»;

- навчальний матеріал означених видань відповідає змістові типової програми курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)», затвердженої наказом МОН України від 21.12.2009 №1150. Групування теоретичного й практичного матеріалу в більшості цих видань здійснено за кредитно-модульною системою. Теми змістових модулів стосуються законодавчих та нормативно-стильових основ професійного спілкування, особливостей професійної комунікації сучасних фахівців, характеристик наукового стилю усної та писемної комунікації у фаховій діяльності [2–3; 7];

- унаслідок загального характеру розглянутих видань запропоновані для практичної роботи тексти й завдання позбавлені чіткої фахової визначеності й конкретизації за спеціальностями, яких набувають студенти у професійному навчанні;

- значно меншою кількістю представлено підручники й посібники з української мовної підготовки для економічних, юридичних, фізико-математичних, технічних, медичних та соціологічних спеціальностей. Теоретичний матеріал, навчальні тексти й практичні завдання таких видань відрізняються визначеною фаховою спрямованістю залежно від спеціальності професійної підготовки студентів [1; 15–16];

- серед проаналізованих підручників і посібників з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» необхідно звернути увагу на відсутність видань, призначених суто для спеціальності 6.020101 Культурологія.

За результатами здійсненого аналізу можна дійти висновку, що українська мовна підготовка майбутніх культурологів здійснюється переважно за підручниками й посібниками з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)», призначеним для всіх вузівських спеціальностей і позбавленим фахової культурологічної спрямованості поданого в них навчального матеріалу.

Вивчення практичного досвіду викладання курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» на різних факультетах у вітчизняних вишах переконує у важливій ролі міжпредметних зв'язків з фаховими дисциплінами, які вивчаються студентами конкретної навчальної спеціальності [1; 4; 8; 13; 15–16]. Безпосередній взаємозв'язок українських мовних текстів і практичних завдань з фаховою літературою тієї чи іншої спеціальності дозволяє конкретизувати комунікативну підготовку студентів за обраним професійним фахом.

З огляду на викладене, **метою** наукової статті визначено: обґрунтувати методика реалізації міжпредметних зв'язків у процесі української мовної підготовки майбутніх культурологів.

Враховуючи актуальність порушеної проблеми в науковій статті поставлено такі завдання:

1. Проаналізувати навчальні можливості взаємозв'язку змісту курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та змісту фахових дисциплін зі спеціальності 6.020101 Культурологія.

2. Розкрити методичні особливості використання текстового матеріалу з фахових культурологічних дисциплін для складання навчальних текстів з української мови (за професійним спрямуванням).

3. Схарактеризувати методику впровадження міжпредметних зв'язків з фаховими культурологічними дисциплінами під час практичної та самостійної роботи студентів з української мови (за професійним спрямуванням).

Виклад основного матеріалу. У практиці професійного навчання майбутніх культурологів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» зміст курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» реалізується впродовж 3-го, 4-го та 5-го семестрів. Огляд навчальних планів професійної підготовки бакалаврів зі спеціальності 6.020101 Культурологія у Національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова, Львівському національному університеті ім. І. Франка, Херсонському державному університеті та інших вітчизняних вишах доводить, що впродовж перших трьох років бакалавріату серед фахових дисциплін вивчаються: «Вступ до культурології», «Історія світової культури», «Історія української культури», «Історія кіномистецтва і телебачення», «Історія пластичних мистецтв», «Історія світового театру та літератури», «Сучасна українська культура», «Теорія культури та сучасні культурологічні концепції», «Теорія та практика комунікативної культури», «Основи мистецтвознавства», «Теорія та історія мистецтв», «Етнокультурологія», «Музеєзнавство», «Соціально-культурна і дозвілєва діяльність», «Методика викладання культурологічних дисциплін». Таким чином, упродовж перших трьох років бакалавріату студенти засвоюють значний обсяг культурологічної інформації, яка може бути використана в якості фахового тексту на заняттях з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» [4; 8–9].

Ознайомившись зі змістом навчальних підручників та посібників з названих фахових культурологічних дисциплін, ми звернули увагу на чотири з них, а саме: «Вступ до культурології», «Історію світової культури», «Історію української культури», «Теорію культури та сучасні культурологічні концепції» [5–6; 8; 11; 14]. По-перше, ці дисципліни є пропедевтичними в плані подальшого опанування навчальних курсів з культурологічного фаху, адже містять основні положення щодо історії та теорії становлення і розвитку культурних процесів у суспільстві. Програмний матеріал названих дисциплін розкриває основоположний масив термінології, необхідної для подальшого успішного навчання майбутніх культурологів за фахом. Основоположні терміни, професіоналізми та фразеологізми розглядаються також в українській мовній підготовці майбутніх культурологів.

По-друге, крізь систему загальноприйнятих теоретичних положень означені дисципліни пов'язані з іншими культурологічними навчальними курсами, позначеними конкретним і поглибленим характером інформування про культурно-історичні процеси та явища (наприклад, «Історія кіномистецтва і телебачення», «Історія пластичних мистецтв», «Історія світового театру та літератури», «Сучасна українська культура» тощо). Тому у змісті пропедевтичних фахових дисциплін знайшли відображення пояснення сутності термінів, професіоналізмів та фразеологізмів, які функціонують у сфері культурології і постійно використовуються культурологами у професійній діяльності. У практичній роботі з української мови (за професійним спрямуванням) має місце інтенсивна комунікативна діяльність студентів, яка також містить приклади фахової термінології культурологів.

По-третє, згідно із навчальними планами розглянуті фахові дисципліни вивчаються в усіх вітчизняних вишах, які здійснюють підготовку бакалаврів за спеціальністю 6.020101 Культурологія. Унаслідок за останнє десятиріччя в бібліотечних фондах та Інтернет-ресурсах значного розповсюдження і доступності набули підручники та посібники з означених дисциплін. Це розширює можливість використання майбутніми культурологами змістового матеріалу вказаних навчальних видань у процесі опанування курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Таким чином, за навчальним змістом фахові дисципліни «Вступ до культурології», «Історія світової культури», «Історія української культури», «Теорія культури та сучасні культурологічні концепції» створюють сприятливі можливості для реалізації міжпредметних зв'язків у процесі української мовної підготовки майбутніх культурологів.

Досвід багаторічної української мовної підготовки майбутніх культурологів у Херсонському державному університеті дозволяє здійснити опис методичних особливостей використання текстового матеріалу з названих фахових культурологічних дисциплін для складання навчальних текстів з української мови (за професійним спрямуванням). У процесі відбору культурологічної інформації для використання у якості фахових текстів на заняттях з української мовної підготовки було використано такі критерії:

1. Інформація мусить відповідати змісту тем навчальної програми з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Наприклад, у посібнику з теорії культури розміщено навчальний матеріал щодо ідей семіотики й структуралізму в культурологічних концепціях. Йдеться про те, що семіотика й структуралізм є спорідненими напрямками аналізу – спочатку мови, а потім і будь-якого культурного явища як «мови» (себто, як знакової системи) [11, 62]. Цей матеріал було покладено в основу фахового тексту для теми «Основи культури української мови», де згідно з програмою курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» розглядаються значення мови й культури мовлення в житті професійного комунікатора, а також комунікативні ознаки культури мови.

2. Текстовий матеріал повинен містити культурологічну термінологію та поняттєвий апарат. Зокрема, категоріальний апарат культурології вивчається дисципліною «Вступ до культурології», тому в підручниках і посібниках з культурології завжди можна знайти інформацію про основні культурологічні категорії (культурні об'єкти, культурогенез, культурні смисли, ментальність, міжкультурні взаємодії тощо) [14, 21–30]. Цей текстовий матеріал було використано на заняттях з української мови в межах теми «Українська термінологія в професійному спілкуванні», яка включає питання з історії та сучасних проблем української термінології, теоретичних засад термінознавства та лексикографії, системи термінології, ознак термінів, способів їх творення, нормування, кодифікації і стандартизації.

3. Необхідними в тексті є аналітичні характеристики історико-культурних явищ і процесів. Такі характеристики відображено в посібниках і підручниках з історії української та світової культур. За приклад можна навести відомий підручник з «Історії української культури» авторів В. О. Барвінського, М. Голубця, І. П. Крип'якевича, В. П. Радзиковича та С. М. Чарнецького, де в яскравій і доступній формі подано матеріал про розвиток українського письменства, образотворчого мистецтва, театру та музики від княжої доби до першої третини ХХ ст. [6, 21–30]. Тексти з цього підручника добре прислужилися в мовній підготовці майбутніх культурологів з тем: «Державна мова – мова професійного спілкування» (питання про поняття національної та літературної мови, найістотніші ознаки літературної мови, мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови) та «Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні» (питання про функціональні стилі української мови та сфери їх застосування, основні ознаки функціональних стилів, текст як форму реалізації мовнопрофесійної діяльності).

4. Важливим є аналіз текстового матеріалу за мовними рівнями – лексичним, граматичним, орфографічним, пунктуаційним, акцентуаційним. На основі такого аналізу здійснювалася диференціація культурологічної інформації за вказаними рівнями, окремо групувалися текстові матеріали змішаного характеру, де поєднувалися різні мовні рівні.

По закінченні аналітичної роботи здійснювалися синтез і переробка відібраного за наведеними критеріями текстового матеріалу, кінцевим результатом яких стало складання фахових культурологічних текстів для використання на заняттях з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Зокрема, навчальною ефективністю для української мовної підготовки студентів 2-го курсу спеціальності 6.020101 Культурологія можна відзначити складені автором фахові тексти: «Культура і цивілізація», «Види культурологічних норм та їх суспільне призначення», «Трипільська цивілізація», «Історія Русів», «Народне мистецтво періоду українського національного відродження», «Фольклорно-літературні засоби української драми», «Сучасні проблеми українського театрознавства», «Портретний живопис», «Візантійська гімнографія», «Генеza образу Богородиці в гімнографії Східної церкви», «Великий Орфей (культурні здобутки у творчості Мусліма Магомаєва)», «Мистецтво балету у постмодерністському дискурсі», «Проблема еkleктики в українській народно-сценічній хореографії» [13].

Запропоновані фахові тексти було покладено в основу завдань для практичної та самостійної роботи студентів на заняттях з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Під час виконання практичних завдань значна увага приділялась аналітичній роботі, адже відповідно до вимог фахової компетентності майбутні культурологи повинні вміти виокремлювати, вирізняти, виділяти, виявляти та обґрунтовувати специфіку культурно-історичних процесів [13]. Тому значну частину практичних завдань з української мовної підготовки спрямовано на аналіз культурологічних текстів за мовними рівнями.

У ході лексичного аналізу юнаки та дівчата здійснювали добір українських відповідників, синонімів до термінологічної лексики культурологічного спрямування, визначали культурологічні терміни за дефініціями, знаходили й виправляли лексичні помилки, добирали нормативні варіанти слів чи словоформ. Наприклад, працюючи над фаховим текстом «Культура і цивілізація», студенти мусили дібрати синоніми до слів «ідентифікація», «індивідуум», «концепція», «акумулявати»; виписати із тексту три приклади різнокомпонентних культурологічних термінів та схарактеризувати їх за морфологічною будовою; визначити термін за дефініцією: «...спільнота людей (плем'я, народність, нація), що історично склалася та має соціальну цілісність і оригінальний стереотип поведінки».

Граматичний аналіз вимагав вибору потрібного варіанта граматичної форми, знаходження й виправлення граматичних помилок, утворення ступенів порівняння прикметників і прислівників, визначення порядку слів у реченні. Так, під час виконання завдань до фахового тексту «Види культурологічних норм та їх суспільне призначення», необхідно було знайти у II абзаці виділений жирним курсивом прикметник і утворити всі форми ступенів порівняння; виписати іменники чоловічого роду II відміни однини, вибравши нормативне закінчення із дужок; іменники «вплив», «примус», «мотив», «колектив», «регулятор», «зразок», «обряд», «ритуал», «етикет», «канон», «стандарт» написати в родовому відмінку; замість крапок поставити в словах пропущені букви тощо.

Орфографічний і пунктуаційний аналіз супроводжувався записом частини культурологічного тексту, поясненням правопису окремих культурологічних термінів та професіоналізмів, вибором нормативного відмінкового закінчення, потрібної літери чи пропущеного розділового знаку. Зокрема, на основі такого аналізу фахового тексту «Портретний живопис» майбутнім культурологам пропонувалось виправити виділені жирним курсивом речення; обрати правильний варіант уживання прийменників «в/у», «із/з/зі», сполучників «і/й/та»; переписати виділені курсивом абзаци, поставивши розділові знаки; оформити правильний варіант написання слів, поданих зі скісною ризикою (разом, окремо, через дефіс).

На вимогу акцентуаційного аналізу студенти визначали наголос у культурологічних термінах, фразеологізмах та професіоналізмах, що відносяться до активної професійної лексики культуролога. Це такі розповсюджені в культурологічній праці слововживання, як первісна культура, українська культура, результати пізнання, поняття культурної ідентифікації, культурні надбання, суспільне об'єднання, кількісні показники, різновиди соціальних норм, малярські графічні праці, феномен людини, водночас, новий щабель розвитку тощо.

Завдання для самостійної роботи з української мовної підготовки студентів містили фрагменти обробки навчального матеріалу аналогічно до окремих видів професійної праці культуролога. Виконання першої групи завдань супроводжувалось розглядом і аналізом мистецьких творів, які вивчались раніше у межах дисциплін «Історія української культури» та «Історія світової культури». Від майбутніх культурологів вимагалось здійснити опис художньої ситуації, представленій у творі, тобто схарактеризувати ідею твору, сюжетну, композиційну та образну форму. За результатами описової роботи необхідно було вибрати культурологічні терміни з тексту та скласти невеликий за обсягом культурологічний словник.

Потім студенти мусили розробити текстову презентацію мистецького твору для виставкового каталогу з урахуванням мовленнєвих та стилістичних принципів побудови презентаційного тексту. На закінчення будувалась модель діалогу між двома культурологами, які відвідали мистецьку виставку й зупинились біля представленого в експозиції мистецького твору. Професійний діалог враховував функціональні особливості ділової бесіди, основні закони та стратегії спілкування.

Друга група завдань передбачала пошуково-аналітичну роботу з дослідження певного культурного явища (наприклад, османська архітектура часів Сулеймана Пишного, українське оперне мистецтво другої половини ХХ століття, італійська скульптура епохи раннього Ренесансу тощо). Завдання вимагали представити хронологічну послідовність конкретних фактів історико-культурного процесу. Фактологічний матеріал пропонувалось оформити у двох стилях – літературному та науковому. Наступним етапом був порівняльний аналіз двох різностильових описів. За результатами порівняльного аналізу моделювалась дискусія між культурологами про переваги літературної і наукової стильових характеристик історико-культурного явища. У моделюванні такої дискусії майбутні культурологи повинні реалізувати прийоми техніки й тактики аргументування з урахуванням мовних засобів переконування.

Основні поняття й положення, які засвоїли студенти у процесі вивчення фахових культурологічних дисциплін, допомагають якісніше виконувати практичну й самостійну роботу з української мовної підготовки. Взаємозв'язок змісту завдань з раніше вивченим культурологічним матеріалом створює сприятливі можливості для активного пізнання української мови як важливого професійного засобу праці культуролога.

На підставі описаних у статті результатів педагогічної роботи можна дійти таких **висновків:**

1. Вивчення теоретичного і практичного досвіду підготовки студентів за спеціальністю 6.020101 Культурологія дозволило дійти висновку про наявність у такій підготовці сприятливих можливостей для реалізації міжпредметних зв'язків курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та фахових культурологічних дисциплін «Вступ до культурології», «Історія світової культури», «Історія української культури», «Теорія культури та сучасні культурологічні концепції». Ці можливості обумовлені наявністю у змісті фахових дисциплін дефініцій основоположних культурологічних термінів, професіоналізмів і фразеологізмів, які вивчаються в українській мовній підготовці майбутніми культурологами. Важливим є також фактор доступності навчального матеріалу з вказаних культурологічних дисциплін у бібліотечних фондах та Інтернет-ресурсах вітчизняних вишів.

2. Дослідженням доведено, що в процесі складання навчальних текстів з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» на основі текстового матеріалу з фахових культурологічних дисциплін необхідно дотримуватись вимог: відповідності культурологічної інформації змісту навчальної програми з української мовної підготовки; наповненості матеріалу культурологічною термінологією з її тлумаченням, а також аналітичними характеристиками історико-культурних явищ і процесів; можливості аналізу текстового матеріалу за лексичним, граматичним, орфографічним, пунктуаційним, акцентуаційним мовними рівнями.

3. За результатами багаторічної української мовної підготовки майбутніх культурологів у Херсонському державному університеті з'ясовано ефективність практичних завдань з аналізу культурологічних текстів за мовними рівнями. Така аналітична робота сприяла формуванню фахової компетентності майбутніх культурологів щодо вмінь виокремлювати, вирізняти, виділяти, виявляти й обґрунтовувати специфіку культурно-історичних процесів.

4. Позитивними результатами відзначились завдання для самостійної роботи з української мовної підготовки студентів, які містили фрагменти обробки навчального матеріалу аналогічно до окремих видів професійної праці культуролога. Виконання таких завдань супроводжувалось розглядом і аналізом мистецьких творів, які вивчалися раніше в межах фахових культурологічних дисциплін, а також пошуково-аналітичною роботою з дослідження конкретних культурно-історичних процесів.

Таким чином, упровадження міжпредметних зв'язків із фаховими культурологічними дисциплінами у процес української мовної підготовки підвищує ефективність формування мовних компетентностей майбутніх культурологів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білошицька З. А. Методична розробка «Тексти для перекладу та редагування з української мови для студентів інженерно-технологічного факультету» [Текст] / З. А. Білошицька, А. А. Плечко. – Житомир, ЖНАЕУ, 2013. – 28 с.
2. Гапонова Л. Є. Українська мова (за професійним спрямуванням) : Навч. посіб. [Текст] / Л. Є. Гапонова, В. М. Голенко, Н. В. Леонова та ін. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2012. – 118 с.
3. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням : Навч. посіб. [Текст] / Тетяна Борисівна Гриценко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 624 с.
4. Дробот І. І. Навчально-методичний комплекс фахової підготовки бакалаврів спеціальності 6.020100. Культурологія (організація і управління культурно-екскурсійною діяльністю) [Текст] / [за ред. І. І. Дробота., В. Д. Бондаренка]. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – 508 с.

5. Корабльова В. М. Вступ до культурології : Комплекс навчально-методичних матеріалів [Текст] / В. М. Корабльова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 48 с.
6. Крип'якевич І. Історія української культури [Текст] / Іван Крип'якевич, Володимир Радзи́кевич, Микола Голубець, Степан Чарнецький, Василь Барвінський; За заг. ред. І. Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2002. – 656 с.
7. Мачай Т. О. Українська мова за професійним спрямуванням : Навч. пос. для вищ. навч. закладів нефілологічного напрямку підготовки [Текст] / [Т. О. Мачай, Л. В. Шавлак, Л. К. Лазарєва, Л. П. Семенова та ін. ; відп. за вип. Т. О. Мачай]. – Донецьк : ДонНТУ, 2006. – 208 с.
8. Мельник В. П. Культурологія : навчально-методичний комплекс : напрям підготовки 0201 – культурологія, спеціальність культурологія (6.020101 ; 7.020101 ; 8.020101) : Навч.-метод. посібник [Текст] / [упоряд. : В. П. Мельник, М. В. Кашуба, А. В. Яртиць та ін. ; за ред. В. П. Мельника]. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 355 с.
9. Навчальний план підготовки бакалавра напряму підготовки галузі знань 0201 Культура, спеціальності 6.020101 Культурологія, спеціалізації організатор культурно-дозвілєвої діяльності, денної форми навчання [Текст] / Херсонський державний університет. – Херсон, 2015. – 12 с.
10. ОКХ (освітньо-кваліфікаційна характеристика) напряму підготовки 6.020101 Культурологія [Текст] / Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – 40 с.
11. Панич О. О. Теорія культури. Навчально-методичний посібник [Текст] / О. О. Панич. – Донецьк : видавництво Донецького національного університету, 2009. – 116 с.
12. Програма курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» / [укл. С. В. Шевчук, І. В. Клименко : Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.12.2009 № 1150 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів : <http://головбухбюджет.укр/regulatio ns/1521/8456/8457/469436/>.
13. Чабан Н. І. Збірник фахових текстів із завданнями з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» : методичне забезпечення контролю навчальних досягнень студентів факультету культури і мистецтв [Текст] / Н. І. Чабан. – Херсон : Айлант, 2015. – 47 с.
14. Шевнюк О. Л. Культурологія : Навч. посіб. [Текст] / О. Л. Шевнюк. – 3-те вид., стер. – К. : Знання-Прес, 2007. – 353 с.
15. Яковенко О. Д. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів економічних спеціальностей денної та заочно-дистанційної форм навчання [Текст] / О. Д. Яковенко, З. Д. Варавкіна. – К. : НАСОА, 2013. – 28 с.
16. Янковська Г. В. Українська мова для юристів : навч. посібник [Текст] / Г. В. Янковська. – К. : КНТ ; Самміт-Книга, 2011. – 390 с.

REFERENCES

1. Biloshytska Z. A. Metodychna rozrobka «Teksty dlia perekladu ta redahuvannia z ukrainskoi movy dlia studentiv inzhenerno-tekhnologichnoho fakultetu» [Текст] / Z. A. Biloshytska, A. A. Plechko. – Zhytomyr, ZhNAEU, 2013. – 28 s.
2. Haponova L. Ye. Ukrainska mova (za profesiinym spriamuvanniam) : Navch. posib. [Текст] / L. Ye. Haponova, V. M. Holenko, N. V. Leonova ta in. – Dnipropetrovsk : NMetAU, 2012. – 118 s.
3. Hrytsenko T. B. Ukrainska mova za profesiinym spriamuvanniam : Navch. posib. [Текст] / Tetiana Borysivna Hrytsenko. – K. : Tsentr uchbovoi literatury, 2010. – 624 s.
4. Drobot I. I. Navchalno-metodychnyi kompleks fakhovoi pidhotovky bakalavriv spetsialnosti 6.020100. Kulturolohiia (orhanizatsiia i upravlinnia kulturno-ekskursiinoiu diialnistiu) [Текст] / [za red. I. I. Drobot., V. D. Bondarenka]. – K. : NPU imeni M. P. Drahomanova, 2008. – 508 s.
5. Korablova V. M. Vstup do kulturolohiia : Kompleks navchalno-metodychnykh materialiv [Текст] / V. M. Korablova. – Kh. : KhNU imeni V. N. Karazina, 2007. – 48 s.
6. Krypiakevych I. Istoriiia ukrainskoi kultury [Текст] / Ivan Krypiakevych, Volodymyr Radzykevych, Mykola Holubets, Stepan Charnetskyi, Vasyl Barvinskyi; Za zahal. red. I. Krypiakevycha. – 4-te vyd., stereotyp. – K. : Lybid, 2002. – 656 s.

7. Machai T. O. Ukrainska mova za profesiinym spriamuvanniam : Navch. pos. dla vyshch. navch. zakladiv nefilolohichnoho napriamku pidhotovky [Tekst] / [T. O. Machai, L. V. Shavlak, L. K. Lazarieva, L. P. Semenova ta in. ; vidp. za vyp. T. O. Machai]. – Donetsk : DonNTU, 2006. – 208 s.

8. Melnyk V. P. Kulturolohiia : navchalno-metodychnyi kompleks : napriam pidhotovky 0201 – kulturolohiia, spetsialnist kulturolohiia (6.020101 ; 7.020101 ; 8.020101) : Navch.-metod. posibnyk [Tekst] / [uporiad. : V. P. Melnyk, M. V. Kashuba, A. V. Yartys ta in. ; za red. V. P. Melnyka]. – Lviv : Vydavnychiy tsentr LNU im. Ivana Franka, 2008. – 355 s.

9. Navchalnyi plan pidhotovky bakalavra napriamu pidhotovky haluzi znan 0201 Kultura, spetsialnosti 6.020101 Kulturolohiia, spetsializatsii orhanizator kulturno-dozvillievoi diialnosti, dennoi formy navchannia [Tekst] / Khersonskiy derzhavnyi universytet. – Kherson, 2015. – 12 s.

10. OKKh (osvitno-kvalifikatsiina kharakterystyka) napriamu pidhotovky 6.020101 Kulturolohiia [Tekst] / Poltavskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni V. H. Korolenka. – Poltava, 2011. – 40 s.

11. Panych O. O. Teoriia kultury. Navchalno-metodychnyi posibnyk [Tekst] / O. O. Panych. – Donetsk : vydavnytstvo Donetskoho natsionalnoho universytetu, 2009. – 116 s.

12. Prohrama kursu «Ukrainska mova (za profesiinym spriamuvanniam)» / [ukl. S. V. Shevchuk, I. V. Klymenko : Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 21.12.2009 № 1150 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu do materialiv : <http://holovbukhbiudzhnet.ukr/regulations/1521/8456/8457/469436/>.

13. Chaban N. I. Zbirnyk fakhovykh tekstiv iz zavdanniamy z dystsypliny «Ukrainska mova (za profesiinym spriamuvanniam)» : metodychne zabezpechennia kontroliu navchalnykh dosiahnen studentiv fakultetu kultury i mystetstv [Tekst] / N. I. Chaban. – Kherson : Ailant, 2015. – 47 s.

14. Shevniuk O. L. Kulturolohiia : Navch.posib. [Tekst] / O. L. Shevniuk. – 3-tie vyd., ster. – K. : Znannia-Pres, 2007. – 353 s.

15. Iakovenko O. D. Metodychni vkazivky do samostiinoi roboty studentiv z kursu «Ukrainska mova (za profesiinym spriamuvanniam)» dla studentiv ekonomichnykh spetsialnostei dennoi ta zaochno-dystantsiinoi form navchannia [Tekst] / O. D. Yakovenko, Z. D. Varavkina. – K. : NASOA, 2013. – 28 s.

16. Iankovska H. V. Ukrainska mova dla yurystiv : navch. posibnyk [Tekst] / H. V. Yankovska. – K. : KNT ; Sammit-Knyha, 2011. – 390 s.

Стаття подано до редакції 02.03.2016 р.